

Minister Rodziny i Polityki Społecznej

KANCELARIA SENATU

03980200777624
RPW/9109/2023 P zał.
2023-04-26 rej. Borczon Szymon

DUS-III.059.19.2023.WB
Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan
Prof. Tomasz Grodzki
Marszałek Senatu RP

Szanowny Panie Marszałku,

w związku z przekazanym oświadczeniem nr 2133 Pana Senatora Jana Filipa Libickiego złożonym na 61 posiedzeniu Senatu, na tle wystąpienia Marszałka Województwa Dolnośląskiego dotyczącego przedłużenia okresu obowiązywania preferencji składkowych dla przedsiębiorców w ramach tzw. „Małego ZUS Plus” - uprzejmie wyjaśniam, co następuje.

Na wstępie pragnę wskazać, że kwestie dotyczące ogólnej sytuacji oraz polityki gospodarczej, czynników ekonomicznych dotyczących gospodarki kraju - pozostają poza zakresem właściwości Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej. Właściwym w tych sprawach jest Ministerstwo Rozwoju i Technologii.

Natomiast kwestia obowiązku ubezpieczeń społecznych została uregulowana przepisami ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2022 r., poz. 1009, ze zm.). Wysokości składek na obowiązkowe ubezpieczenia emerytalne, rentowe, wypadkowe oraz chorobowe (dla przedsiębiorców dobrowolne) - wyrażone są w formie stopy procentowej i wynoszą:

- na ubezpieczenie emerytalne - 19,52% podstawy wymiaru,
- na ubezpieczenia rentowe - 8,00% podstawy wymiaru,
- na ubezpieczenie chorobowe - 2,45% podstawy wymiaru,
- na ubezpieczenie wypadkowe - stopa procentowa składki jest zróżnicowana.

Wysokość procentowa składek na ubezpieczenia społeczne jest zatem jednakowa dla wszystkich osób i grup osób podlegających tym ubezpieczeniom. Natomiast wysokość kwotowa składek uzależniona jest od wysokości podstawy wymiaru, którą w przypadku osób wykonujących szeroko rozumianą pracę najemną (pracownicy, zleceniobiorcy, nakładcy) - stanowi faktyczny przychód osiągany przez te osoby z wykonywanej przez nie pracy zarobkowej.

W przypadku osób prowadzących pozarolniczą działalność, podstawa wymiaru składek nie może być niższa niż 60% przeciętnego prognozowanego wynagrodzenia lub 30% minimalnego wynagrodzenia w pierwszych dwóch latach jej prowadzenia - bez względu na faktyczny przychód osiągany z tej działalności. Osoba prowadząca pozarolniczą działalność może również korzystać z przychodowo/dochodowej formuły ustalania podstawy wymiaru, przy przychodzie rocznym nie większym niż 120 tys. zł (Mały ZUS Plus).

Rozwiązanie, przewidujące ustalanie wysokości składek dla osób prowadzących pozarolniczą działalność od deklarowanej kwoty, nie niższej niż wskazana powyżej - stanowi o ryczałtowym systemie wymierzania tych składek. Wysokość kwotowa składek zmienia się natomiast wraz ze wzrostem przeciętnego lub minimalnego wynagrodzenia. Warto

jednocześnie w tym miejscu przypomnieć, że w przypadku przedsiębiorców – opłacane przez nich składki na ubezpieczenia społeczne (zarówno za nich samych jak i za osoby zatrudnione) stanowią podatkowy koszt ich działalności i podlegają odliczeniu od zobowiązań podatkowych firmy.

Wskazany wyżej sposób ustalania wysokości składek pozwala na otrzymanie w przyszłości świadczeń z systemu ubezpieczeń społecznych nie niższych niż minimalne ustawowo gwarantowane. Powyższy system wymierzania składek na ubezpieczenia społeczne przedsiębiorców jest jednocześnie odzwierciedleniem obowiązywania 3 różnych form opodatkowania przychodów z działalności gospodarczej (zasady ogólne, ryczałt, karta podatkowa).

Odnosząc się do postulatu pilnego przyjęcia przez rząd przepisów przedłużających program Mały ZUS Plus, należy wskazać, że od 2019 r. osoby fizyczne prowadzące firmę na własny rachunek – po spełnieniu określonych warunków – mogły opłacać składki do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, których wysokość uzależniona była od kwoty uzyskiwanego przez nie przychodu z tytułu działalności gospodarczej. Powyższa regulacja uległa zmianie i od 1 lutego 2020 r. osoby prowadzące działalność mogą opłacać składki w wysokości uwzględniającej zarówno przychody jak i dochody z tytułu działalności gospodarczej. Aby skorzystać z omawianej preferencji w danym roku, przedsiębiorca musi prowadzić działalność gospodarczą na podstawie wpisu do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (CEIDG) lub innych przepisów szczególnych, a jego przychód z tytułu działalności gospodarczej w poprzednim roku kalendarzowym, jeśli prowadzona ona była przez cały rok, nie może przekroczyć kwoty 120 000 złotych.

Warto jednak pamiętać, że składki pełnią istotną rolę w zapewnieniu zabezpieczenia społecznego przedsiębiorców w przyszłości. To właśnie dlatego w przepisach został wprowadzony czasowy limit korzystania z Małego ZUS Plus.

Zgodnie z obecnym brzmieniem art. 18c ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe uprawnionych do korzystania z ulgi Mały ZUS Plus jest uzależniona od dochodu, a nie od przychodu. Powyższe zostało zmienione ustawą z dnia 12 grudnia 2019 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz ustawy o Krajowej Administracji Skarbowej. W związku z tym, im niższy przeciętny miesięczny dochód przedsiębiorcy w roku ubiegłym, tym niższą zapłaci składkę na ubezpieczenia społeczne w roku bieżącym.

Utrzymany został natomiast limit przychodowy kwalifikujący przedsiębiorcę do skorzystania z ulgi. W ocenie ustawodawcy powyższe rozwiązanie było wskazane, ponieważ Mały ZUS Plus miał objąć przedsiębiorców prowadzących działalność na mniejszą skalę. Skala działalności wyraża się natomiast bardziej w kategoriach przychodowych niż dochodowych. Na marginesie warto dodać, że kryterium przychodowe, jako względnie obiektywne, jest powszechnie stosowane w różnego rodzaju innych ulgach czy rozwiązaniach kierowanych do przedsiębiorców działających na mniejszą skalę, m.in. posiadających status małego podatnika w PIT i CIT.

Należy podkreślić, że rozważając możliwość wprowadzenia kolejnych preferencji dla osób prowadzących pozarolniczą działalność powinno się mieć na uwadze zarówno względy finansowe (wpływ na stan finansów publicznych i funduszy celowych – Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i Funduszu Pracy), wpływ na rynek pracy jak i aspekty ogólnospołeczne, w tym wysokość otrzymywanych świadczeń, adekwatnych do opłacanych niskich składek.

System ubezpieczeń społecznych ma na celu zagwarantowanie ubezpieczonym (w zamian za opłacone wcześniej składki) - świadczeń pieniężnych w razie niezdolności do pracy, zarówno krótkotrwałej (choroba i macierzyństwo lub rodzicielstwo), jak i długotrwałej oraz stałej (niepełnosprawność, podeszły wiek, lub śmierć żywiciela – renty rodzinne). Dlatego system ten nie powinien być w żadnej mierze traktowany jako instrument polityki gospodarczej, ani być przedmiotem założeń, że rentowność firm miałyby zależeć od faktu podlegania ubezpieczeniom społecznym czy poziomowi składek osób prowadzących pozarolniczą działalność.

Celem systemu ubezpieczeń społecznych jest zapewnienie optymalnego poziomu materialnego świadczeniobiorcom przez cały dalszy okres trwania życia. Właściwe rozwiązanie tego problemu wymaga zrozumienia celów i parametrów służących do ustalenia optymalnej wartości świadczeń. Jednym z podstawowych założeń przeprowadzonej w 1999 r. reformy systemu emerytalnego, było przywrócenie systemowi charakteru ubezpieczeniowego. Celem systemu emerytalnego, który w Polsce ma charakter repartycyjny - jest zapewnienie dochodów osobom, które nie są już zdolne, z racji osiągniętego wieku, do utrzymania się z pracy zarobkowej. Niezależnie od systemu finansowania świadczeń, emerytury są wyrazem solidarności międzypokoleniowej. Osoby niezdolne do osiągania własnych dochodów z racji wieku pozostają na utrzymaniu osób, które pracują. Innymi słowy pokolenie pracujących utrzymuje pokolenie osób starszych.

Wsparcie przedsiębiorców i przedsiębiorczości oraz działalności i utrzymania firm na rynku jest istotne dla gospodarki kraju i dla samych zainteresowanych, ale nie powinno odbywać się kosztem bezpieczeństwa socjalnego samych przedsiębiorców i ich rodzin. Niemniej jednak, mając także na względzie aktualną sytuację ekonomiczną kraju jak i wielu firm – obecnie analizowane są możliwe do wprowadzenia formy wsparcia dla przedsiębiorców oraz kwestie okresu, na jaki ewentualnie mogłyby być wprowadzone.

Z wyrazami szacunku
z up. Ministra Rodziny i Polityki Społecznej
Stanisław Szwed
Sekretarz Stanu
/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/